

Handlingsplan för lokala suicidpreventiva insatser i Lerum 2022-2026

Datum för fastställande	2022-10-13
Datum för revidering	2025-01-21
Beslutsinstans	Kommundirektör
Typ av styrdokument	Handlingsplan
Dokumentansvarig	Folkhälsostrateg
Diarienummer	KS25.42

Handlingsplan

Innehåll

1	Hur förhåller sig det styrande dokumentet till Agenda 2030?	3
2	Bakgrund	4
2.1	Riskgrupper och riskfaktorer	4
2.2	Delregional plan i Vårdsamvekan SAMLA.....	4
	Vårdsamverkan SAMLA	5
	Aktiviteter som följs upp delregionalt	5
2.3	Syfte med en lokal handlingsplan för suicidprevention	5
2.4	Ansvar och uppföljning.....	5
3	Handlingsplan.....	6
3.1	Att vara en lokal handlingsplan som involverar nyckelaktörer	6
3.2	Höjd kunskapsnivå.....	6
3.3	Ökad samordning och tillgänglighet till professionella insatser på alla nivåer.....	7
3.4	Ta vara på civilsamhällets engagemang och kunskap	7
3.5	Lära av händelseanalyser vid suicid	7

1 Hur förhåller sig det styrande dokumentet till Agenda 2030?

Kommunfullmäktige beslutade den 18 mars 2021, §29, att Lerums kommun använder Agenda 2030 som språk, verktyg och ramverk för prioritering i budget, verksamhetsplan och annan styrning.

Handlingsplan för lokala suicidpreventiva insatser i Lerum 2022-2026 bidrar till målen i Agenda 2030 på följande sätt:

Mål 3

God hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Kommentar: I Agenda 2030 fastslås att god hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och bidra till samhällets utveckling. Människors hälsa påverkas av ekonomiska, ekologiska och sociala faktorer. Mål 3. Hälsa och välbefinnande inkluderar därför samtliga dimensioner. God hälsa är därmed en förutsättning för att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030.

2 Bakgrund

Suicid är ett omfattande folkhälsoproblem och varje år inträffar mer än 1 000 suicid i Sverige och det är den vanligaste dödsorsaken bland individer i åldern 15-29 år. Det är en tragedi för enskilda individer och en förlust för samhället.

Regeringen har en nollvision som lyder: "Ingen bör hamna i en sådan utsatt situation att den enda utvägen upplevs vara att ta sitt liv."

Sedan maj 2015 har Folkhälsomyndigheten på uppdrag av regeringen ansvar för att samordna det nationella suicidpreventiva arbetet i Sverige. Det är viktigt att arbeta med suicidprevention på flera nivåer i samhället. Därför bygger Lerums kommuns suicidpreventiva arbete på Folkhälsomyndighetens nationella handlingsplan med lokal anpassning.

2021-01-27 antog kommunstyrelsen den regionala handlingsplanen för suicidprevention 2020-2025. Handlingsplanen är en regional överenskommelse som har tagits fram i samverkan mellan Västra Götalandsregionen (VGR), kommunalförbundens samarbetsorganisation VästKom och brukarorganisationen NSPHiG. Som ett led i detta togs en lokal handlingsplan fram som antas på tjänstepersonsnivå.

2.1 Riskgrupper och riskfaktorer

Det finns ett antal identifierade riskgrupper för suicid. Män och äldre personer är överrepresenterade bland suicidfall. Suicidförsök är vanligast bland kvinnor. Förutom kön och ålder finns det andra riskfaktorer för suicid såsom missbruk, arbetslöshet, ensamboende, psykisk sjukdom och beroendeproblematik. Bland suicidförsök finns riskfaktorer som socioekonomisk status, svagt socialt nätverk och tidigare suicidförsök i familjen. Andra riskgrupper för suicid är HBTQI-personer och personer med somatiska sjukdomar.

2.2 Delregional plan i Vårdsamvekan SAMLA

För att uppnå det länsgemensamma målet för den länsgemensamma handlingsplanen – att minska antalet suicid med 40 % till 2025 – och att sträva mot nollvision om suicid i Västra Götaland behövs insatser utifrån dels ett befolkningsperspektiv, dels ett individperspektiv. Perspektiven kompletterar varandra och båda är nödvändiga för att ett suicidpreventivt arbete ska kunna ge effekt. Det befolkningsinriktade arbetet omfattar många olika samhällsaktörer och syftar till att skapa mindre riskutsatta miljöer, öka människors medvetenhet om suicidproblematik och försöka undanröja den tabun som suicid omgärdas av.

Delregional Vårdsamverkan, Lerum – Alingsås (SAMLA), tilldelas nationella medel för att arbeta med att förebygga suicid i befolkningen i riktning mot nollvisionen om suicid utifrån Handlingsplan "Psykisk hälsa i Västra Götaland 2018-2024",

Handlingsplan

Vårdsamverkan SAMLA

Medarbetare i kommunerna och regionen som möter patienter/brukare i sin vardag har en viktig uppgift i att uppmärksamma när personer visar tecken på risk för suicid. Arbetet ska genomföras nära det ordinarie arbetet i SAMLA, bland annat inom Samverkansteam barn & unga, Socialmedicinsk mottagning och Mini-Maria mottagning.

I SAMLA finns instruktörer i ”Första hjälpen i psykisk hälsa” (MHFA). De har uppdrag att organisera och utbilda Lerum och Alingsås i Förstahjälpen till psykisk hälsa vilket ger kunskap i de vanligaste psykiatriska diagnoserna.

Aktiviteter som följs upp delregionalt

- Första hjälpen till psykisk hälsa/ MHFA –fortsatta utbildningsinsatser
- SIP - Personer som har behov av samordnade insatser ska ha en Samordnad individuell plan (SIP)
- Samverkan mellan Civilsamhället, folkhälsostateg och andra aktuella medaktörer
- Involvera patientföreningar och patientorganisationer
- Säker hemgång från slutenvården för suicidala personer

2.3 Syfte med en lokal handlingsplan för suicidprevention

Med suicidpreventiva insatser menar vi de förebyggande insatser i kommunen med syfte att minska sjuklighet, skador och dödlighet som är relaterade till suicidalt beteende i kommunen. Det är ett övergripande arbete som berör flera sektorer och verksamheter.

Syftet är att definiera åtgärder och tydliggöra vilka insatser som behövs utföras i kommunens suicidpreventiva arbete och bidra med att stötta det strategiska suicidpreventiva arbetet i kommunen.

2.4 Ansvar och uppföljning

Kommundirektör fastställer handlingsplanen för de delar som faller inom Lerums kommuns ansvarsområde. Ansvar för aktiviteter fördelas till chefer i förvaltningsledningen. De aktiviteter som fastställts delregionalt följs upp inom SAMLA.

Uppföljning av handlingsplanen samt förslag till eventuell ny handlingsplan för 2027 och framåt planeras presenteras under hösten 2026.

Handlingsplan

3 Handlingsplan

Lerums kommuns handlingsplan bygger på de regionala målområdena och utgår därför ifrån samma målområden.

3.1 Att vara en lokal handlingsplan som involverar nyckelaktörer

Den länsgemensamma handlingsplanen för suicidprevention anger att kommunen bör ha en handlingsplan för suicidprevention.

Handlingsplanen ska vara förankrad inom förvaltningen och det suicidpreventiva arbetet ska bedrivas inom befintliga samverkansformer som kommunen har. Handlingsplanen ska ses som ett levande dokument där fler aktiviteter kan tillkomma.

Aktiviteter	Ansvar
Det finns en aktuell handlingsplan för suicidprevention i Lerums kommun.	Digitaliserings- och utvecklingschef
Implementera det sociala perspektivet i planering av den fysiska miljön. <i>Exempelvis genom social konsekvensanalys för detaljplaner eller referensgrupper med deltagare som har kompetens i olika sociala frågor i framtagandet av planer.</i>	Sektorschef sektor samhällsbyggnad

3.2 Höjd kunskapsnivå

Kunskapsnivån om riskfaktorer för psykisk ohälsa och suicid behöver öka. Vissa särskilt sårbara grupper i samhället har en ökad risk för suicid t ex minoritetsgrupper, funktionsnedsatta, vissa åldersgrupper och närstående till personer som begått suicid. Även riskbruk och missbruk är riskfaktorer som är viktiga att väga in.

Aktiviteter	Ansvar
Fortsatt avropa SAMLAs utbildning i "Första hjälpen till psykisk hälsa" (MHFA)	Sektorschef sektor stöd och omsorg Sektorschef sektor utbildning
Uppmärksamma psykisk hälsa genom kampanjer och informationsspridning	Digitaliserings- och utvecklingschef

Handlingsplan

3.3 Ökad samordning och tillgänglighet till professionella insatser på alla nivåer

Personer som har behov av samordnade insatser ska erbjudas en samordnad individuell plan (SIP). En SIP säkerställer att den enskilde får sina behov tillgodosedda när både kommun och region ansvarar för insatser. En SIP gör den enskilde och närstående delaktiga i planeringen av insatser från kommun och hälso- och sjukvård, och ansvarsfördelningen blir tydlig.

Aktiviteter	Ansvar
Fortsatt arbete med SIP för både barn och vuxna	Sektorschef sektor stöd och omsorg Sektorschef sektor utbildning
Erbjuda träff för anhöriga i samband med suicidpreventiva dagen	Sektorschef sektor stöd och omsorg

3.4 Ta vara på civilsamhällets engagemang och kunskap

Det finns flera intresseorganisationer som arbetar med att skapa engagemang, kunskap och dialog. De har en viktig funktion i det suicidpreventiva arbetet. Deras informations- och utbildningsinsatser samt opinionsbildning förstärker och kompletterar insatser från staten, regionerna och kommunerna.

Aktiviteter	Ansvar
Samarbeten och aktiviteter med ideella föreningar runt psykisk hälsa och suicidprevention	Digitaliserings- och utvecklingschef

3.5 Lära av händelseanalyser vid suicid

I de fall som en individ som begår suicid har insatser från region och kommun bör en gemensam händelseanalys göras.

Händelseanalyser i samverkan med närstående och berörda parter ger en mer detaljerad bild av suicid och dess orsaker. En gemensam händelseanalys kan även identifiera förbättringsområden mellan verksamheterna, till exempel när det gäller samverkan eller kommunikation.

Aktiviteter	Ansvar
Genomföra händelseanalyser/avvikelseanalys inom vårdssamverkansgrupperna vid suicidfall.	Berörda parter inom Vårdssamverkan SAMLA